

Súd: Okresný súd Žilina
Spisová značka: 4Csr/1/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5116227236
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Sýkorová
ECLI: ECLI:SK:OSZA:2020:5116227236.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

22 4Csr/1/2018

Okresný súd Žilina, v konaní pred sudkyňou JUDr. Ivetou Sýkorovou, v právnej veci žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom v B. C. D., B. XXX/XX, zastúpenej splnomocneným zástupcom: STEHURA & partners, v.o.s., advokátska kancelária so sídlom v Čadci, Fraňa Kráľa 2080, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pribinova 25, IČO: 35 807 598, o zrušení rozhodcovského rozsudku, takto

rozhodol:

22 4Csr/1/2018

Súd zrušuje rozhodcovský rozsudok č. SR19328/14 zo dňa 21.09.2016 vydaný Stálym rozhodcovským súdom so sídlom: Karloveské rameno 6, 841 04 Bratislava.

Žalobkyňa má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

19 4Csr/1/2018

Žalobkyňa sa podanou žalobou zo dňa 25.10.2016 domáhala zrušenia rozhodcovského rozsudku sp. zn. SR19328/14 zo dňa 21.09.2016, vydaného Stálym rozhodcovským súdom so sídlom: Karloveské rameno 6, 841 04 Bratislava. S uvedeným rozhodcovským rozsudkom nesúhlasila a považovala ho za nesprávny a vydaný v rozpore so zákonom, pretože mala za to, že tu nebola daná právomoc rozhodcovského súdu vo veci konať, spotrebiteľská zmluva (t.j. zmluva o úvere č. 501600471 uzatvorená medzi stranami dňa 11.01.2013) neobsahuje náležitosti podľa § 3 zákona č. 335/2014 Z.z., v konaní nebol správne zistený skutkový stav tým, že stály rozhodcovský súd nesprávne vyhodnotil predložené dôkazy, stály rozhodcovský súd rozhodol v rozpore s ustanoveniami všeobecne záväzných právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa a toto porušenie mohlo mať vplyv na výsledok sporu, rozhodcovský rozsudok zaväzuje účastníka spotrebiteľského rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je svojou povahou objektívne nemožné, právom nedovolené alebo odporuje dobrým mravom, výkon rozhodcovského rozsudku by bol v rozpore s verejným poriadkom Slovenskej republiky a rozhodcovský rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Dňa 11.01.2013 uzatvorila žalobkyňa so žalovaným Zmluvu o úvere č. 501600471. Zmluvu uzatvárala z dôvodu zlej finančnej situácie pre vlastnú potrebu ako obyčajná fyzická osoba. Obchodný zástupca v súvislosti s poskytnutím pôžičky žiadal od žalobkyne nejaké potvrdenie o príjme. Keďže žalobkyňa nepracovala na pracovnú zmluvu, ale len na živnosť, nemohla potvrdenie o príjme poskytnúť, na čo jej obchodný zástupca uviedol, že v tom prípade postačí žalobkyňi k vybaveniu pôžičky živnostenské oprávnenie, resp. daňové priznanie. Žalobkyňa uvedené potvrdenie predložila a obchodný zástupca jej predložil zmluvu, ktorú žalobkyňa podpísala bez toho, aby bližšie porozumela jej obsahu. Žalobkyňa úver

pre účely podnikania nepotrebovala, nakoľko v súvislosti s prácou nemala nijaké náklady. Predmetný úver brala za účelom vlastnej osobnej spotreby. Tento úver nevedla ani v účtovníctve. Samotná skutočnosť, že v zmluve o úvere je označená ako podnikateľka, nepreukazuje, že by úver brala na účely podnikania.

Konanie žalobcu pri poskytovaní úveru spotrebiteľovi, že úver vybaví tým spôsobom, že spotrebiteľovi predloží zmluvu o úvere, v ktorej uvedie ako účel úveru „na účel výkonu podnikania“, a to aj v prípade, keď žiada spotrebiteľský úver, čím znemožní spotrebiteľovi dosiahnuť ochranu spotrebiteľa pri spotrebiteľských úveroch, možno považovať za nekalú obchodnú praktiku. Žalobkyňa je názoru, že uzavretím spotrebiteľskej zmluvy išlo zo strany žalobcu o nekalú obchodnú praktiku, konanie v rozpore s dobrými mravmi a o konanie bez odbornej starostlivosti s tým, že ide o mimoriadne závažnú nekalú činnosť, pretože pri formalistickom prístupe sa na spotrebiteľa nevzťahujú ochranné prvky, ktoré majú význam pri odstúpení od zmluvy, predčasnom splatení úveru, pri porovnávaní obdobných úverov na trhu, obmedzení používania zmeniek, obmedzení odplaty za úver, povinnosti uvádzať údaj o RPMN a ďalšie ochranné mechanizmy, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru.

Skutočnosť, že svojou povahou ide o spotrebiteľskú zmluvu, namietala žalobkyňa vo svojej žalobnej odpovedi zo dňa 27.02.2015 k žalobnému návrhu s poukazom na ustanovenie § 1 ods. 4 zákona č. 244/2002 Z.z., podľa ktorého v rozhodcovskom konaní podľa tohto zákona nemožno rozhodovať ani spory medzi dodávateľom a spotrebiteľom vyplývajúce zo spotrebiteľskej zmluvy alebo súvisiace so spotrebiteľskou zmluvou, ktoré možno rozhodovať v spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní.

Vzhľadom na to žalobkyňa namietala, že rozhodcovský súd nebol oprávnený konať a nemal právomoc a tiež namietala, že rozhodcovská doložka bola neprijateľnou zmluvnou podmienkou podľa § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka. Už v čase vzniku právneho vzťahu bola nútená uzatvoriť rozhodcovskú zmluvu zo dňa 11.01.2013. Podľa vtedy platnej legislatívy ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku. Napriek tomu, že rozhodcovská zmluva je na samostatnej listine, jej podmienky neboli individuálne dojednané a ide o typickú formulárovú dohodu s predtlačenými podmienkami, bez možnosti z jej strany ako ovplyvniť obsah zmluvy. Samotná skutočnosť, že zmluva je podpísaná na osobitnom tlačive, svedčí o tom, že zrejším účelom takéhoto konania je obchádzanie zákona. Ak je rozhodcovská zmluva považovaná za neprijateľnú zmluvnú podmienku, je zo zákona neplatná, a teda nie je daná právomoc rozhodcovského súdu rozhodnúť spor.

Ďalej žalobkyňa namietala, že rozhodcovská zmluva nespĺňa ani náležitosti ustanovené zákonom č. 335/2014 Z.z.. Poukázala na ustanovenia § 3 ods. 2, 3, § 33 ods. 2, § 28 ods. 6 zákona č. 335/2014 Z.z. a že dňa 01.01.2015 vstúpil do platnosti zákon č. 335/2014 Z.z., pričom predmetná rozhodcovská zmluva nespĺňa náležitosti ustanovené týmto zákonom a do dnešného dňa jej nebola predložená na súhlas a podpis rozhodcovská zmluva v súlade s týmto zákonom.

Uviedla, že podľa § 73 ods. 3 zákona č. 335/2014 Z.z. sa rozhodcovská zmluva uzavretá pred 1. januárom 2015 spravuje predpismi účinnými v čase jej uzavretia. Zákon účinný v čase uzatvorenia zmluvného vzťahu bol zákon č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní. V tejto súvislosti poukázala na §§ 53 ods. 1, 53 ods. 4 písm. r) a 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka.

Zmluva o úvere č. 501600471 uzatvorená medzi stranami dňa 11.01.2013 je klasickou spotrebiteľskou zmluvou uzatvorenou medzi dodávateľom a spotrebiteľom. Predmetná zmluva nespĺňa viaceré podmienky zákona č. 129/2010 Z.z. s poukazom na § 9 ods. 2 písm. j), k), § 2 písm. h), i) a § 11 ods. 1 písm. a) a b) zákona. Tvrdila, že údaj o RPMN, ako aj o celkovej čiastke splatenej spotrebiteľom je v predmetnej zmluve uvedený v nesprávnej výške. Bola názoru, že zo strany žalovaného tak došlo pri podpise úverovej zmluvy k porušeniu zákona o spotrebiteľskom úvere. Daný úver je bezúročný a bez poplatkov. Napriek uvedeným skutočnostiam, ktoré z viacerých dôvodov spôsobujú bezodplatnosť a bezpoplatkovosť poskytnutého úveru, rozhodcovský súd zaviazal žalobkyňu na plnenie, na ktoré niet právneho nároku a z uvedeného dôvodu je takéto plnenie v rozpore s dobrými mravmi a verejným poriadkom a zákonom.

Žalovaný sa k žalobe vyjadril podaním zo dňa 25.04.2017 (č.l. 37). Vzniesol námietku miestnej nepríslušnosti Okresného súdu Žilina. Namietal použitie ustanovení o spotrebiteľských zmluvách, nakoľko podľa jeho názoru žalobkyňa uzatvárala zmluvu ako živnostníčka, nie ako spotrebiteľ, keď z predloženej zmluvy jednoznačne vyplýva, že žalobkyňa si predmetný úver brala za účelom výkonu povolania. V čase uzatvorenia zmluvy o úvere mala žalobkyňa oprávnenie na podnikanie, ako to vyplýva z výpisu zo živnostenského registra, pričom podnikateľský subjekt ukončil svoju činnosť ku dňu 03.01.2015, teda v čase uzatvorenia zmluvy bola žalobkyňa podnikateľom. Nakoľko dlžník nemienil požiť

peňažné prostriedky na svoju súkromnú potrebu, nie je spotrebiteľom. Vzájomný vzťah sporových strán je teda obchodnoprávny a uplatnenie právnych noriem s cieľom ochrany spotrebiteľa nie je vôbec na mieste. Nemožno preto žalobkyni priznať postavenie spotrebiteľa.

Žalovaný poukázal na rozhodnutie OS Bratislava IV v konaní 8C/22/2011, v ktorom konaní súd dospel na základe vykonaného dokazovania k záveru, že žalobkyňa celkom jednoznačne vstupovala do úverového vzťahu so žalovaným ako podnikateľka a živnostníčka, čo je zrejme už len z obsahu samotnej zmluvy o úvere.

Žalovaný tvrdil, že strany uzatvorili nevýhradnú rozhodcovskú zmluvu, a preto je uzatvorená platne, bola obsiahnutá na samostatnom dokumente, a síce je neoddeliteľnou súčasťou zmluvy o úvere, predstavuje samostatný dokument, ktorý je zmluvnými stranami osobitne podpísaný. Žalobkyňa k nej nemala výhrady, riadne sa s ňou oboznámila, porozumela jej a potvrdila to svojím podpisom. Spory sa mohli riešiť buď pred rozhodcovským alebo pred všeobecným súdom, a preto nemôže ísť o neprijateľnú zmluvnú podmienku podľa § 53 ods. 4 písm. r/ OZ. Rozhodcovská zmluva nie je uzatváraná vždy, rozhodcovská zmluva je vždy individuálne vyjednaná.

Žalobkyňa sa k vyjadreniu žalovaného vyjadrila podaním zo dňa 15.05.2017 (replikou - č.l. 45), v ktorom zotrvala na tvrdení, že predmetnú zmluvu uzatvárala z dôvodu zlej finančnej situácie, pre vlastnú potrebu, ako fyzická osoba a nie ako živnostníčka. Podľa názoru žalobkyne žalovaný využil jej nevedomosť a predložil jej na podpis zmluvu s tým, že obsahuje všetky náležitosti v zmysle zákona.

Žalovaný sa k vyjadreniu žalobkyne zo dňa 15.05.2017 vyjadril podaním zo dňa 03.07.2017 (č.l. 49), v ktorom zotrval na svojich tvrdeniach uvedených v predchádzajúcom vyjadrení.

Súd na základe žalovaným vznesenej námietky miestnej nepríslušnosti Okresného súdu Žilina postúpil vec podľa ustanovenia § 43 ods. 1 v spojitosti s § 40 a § 28 ods. 1 písm. b) CSP (č.l. 58) na Okresný súd Banská Bystrica s tým, že bol názoru, že sa nejedná o spotrebiteľský spor a nie je teda možné aplikovať § 19 písm. d) CSP. K uvedenému záveru súd dospel po preskúmaní zmluvy o úvere, z ktorej článku 5 vyplýva, že úver bol poskytnutý žalobkyni na výkon podnikania, čo žalobkyňa svojím podpisom v osobitnom odseku na zmluve výslovne potvrdila (zmluva je žalobkyňou ako účastníčkou zmluvy tiež podpísaná ako celok na spodnej strane zmluvy a v závere zmluvy v osobitnom odseku žalobkyňa podpísala potvrdenie o prevzatí peňažnej hotovosti).

O nesúhlase Okresného súdu Banská Bystrica s postúpením veci rozhodol Najvyšší súd SR svojím uznesením sp. zn. 3Ndc 1/2018 zo dňa 08.02.2018 (č.l. 69) tak, že na prejednanie sporu je príslušný Okresný súd Žilina. Najvyšší súd zároveň v uznesení uviedol, s poukazom na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie (v odseku 5. uznesenia), že vnútroštátny súd je povinný preskúmať ex offio nekalý charakter zmluvnej podmienky, len čo má k dispozícii právne a skutkové okolnosti potrebné na tento účel; vnútroštátny súd má túto povinnosť tiež vetdy, ak preveruje svoju miestnu príslušnosť (Pannon GSM Zrt. proti Erzsébet Sustikné Gyórfi, rozsudok z roku 2009). Pokiaľ teda skutkové okolnosti v danej veci dostatočne odôvodňovali záver, že konanie dodávateľa smerovalo k tomu, že na Zmluve o úvere vyznačil účel, ktorý nie je pravdivý, uvedené bolo postačujúce pre záver o existencii spotrebiteľskej zmluvy pre účely uplatnenia osobitnej miestnej príslušnosti danej na výber podľa § 19 písm. d/ CSP. V okolnostiach daného prípadu nejde o prejednanie meritórneho rozhodnutia vo veci samej, ale o skutočnosti odôvodňujúce určenie miestnej príslušnosti ako podmienky konania všeobecného súdu. Vzhľadom na uvedené je neakceptovateľné, aby § 19 písm. d/ CSP bol vykladaný spôsobom v zásade znemožňujúcim dosiahnutie účelu, ktorému úprava ochrany spotrebiteľa ako celok slúži (m. m. IV. ÚS 57/2012).

Súd vykonal dokazovanie nasledovnými listinnými dôkazmi, z ktorých zistil nasledovný skutkový stav:

Strany uzatvorili dňa 11.01.2013 zmluvu o úvere č. 501600471 (č.l. 5), na základe ktorej žalovaný poskytol žalobkyni úver vo výške 1.600 eur. Poskytnutý úver sa žalobkyňa zaviazala splatiť spolu so sumou príslušného poplatku vo výške 1.330 eur, teda spolu sumu 2.930 eur do 20.02.2013 v 10

mesačných splátkach po 293 eur. Žalobkyňa a žalovaný zabezpečili svoj záväzkový vzťah z tejto zmluvy neúplnou zmenkou (blankozmenka) vystavenou dňa 11.01.2013.

Súd zistil, že žalobkyňa je na zmluve podpísaná tri krát, a to

- v druhej kolónke pod prehlásením, že finančné prostriedky sú poskytnuté na výkon podnikania,
- v piatej kolónke, v ktorej je zmluva podpísaná ako celok
- a poslednej šiestej kolónke, v ktorej žalobkyňa podpísala Potvrdenie o prevzatí peňažnej hotovosti.

Sporové strany súčasne uzatvorili na samostatnej listine dňa 11.01.2013 rozhodcovskú zmluvu (č.l. 7), v ktorej článku II bode 1 sa uvádza, že všetky spory, ktoré vzniknú zo zmluvy o úvere č. 501600471 uzatvorenej dňa 11.01.2013, vrátane sporov o jej platnosť, výklad alebo zrušenie, ako aj spory, ktoré vzniknú z dohody o vyplnení zmenky zabezpečujúcej uvedenú úverovú zmluvu a uplatnenia práv z takto vyplnenej zmenky, vrátane sporov o jej platnosť, výklad alebo zrušenie, budú riešené

a/ pred Stálym rozhodcovským súdom, ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na rozhodcovskom súde, rozhodcovské konanie bude vedené podľa vnútorných predpisov rozhodcovského súdu, a to jedným rozhodcom ustanoveným podľa vnútorných predpisov rozhodcovského súdu, pričom účastník rozhodcovského konania môže do 15 kalendárnych dní od doručenia rozhodcovského rozsudku podať Stálemu rozhodcovskému súdu žiadosť o preskúmanie rozhodcovského rozsudku;

b/ pred príslušným súdom Slovenskej republiky, ak žalujúca strana podá žalobu na súde podľa príslušného právneho predpisu (zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok).

V bode 2 tohto článku bolo zakotvené, že pokiaľ ktorákoľvek zo zmluvných strán podá žalobu o rozhodnutie akéhokoľvek sporu, ktorý vznikne z právnych vzťahov uvedených v bode 1 tohto článku zmluvy vrátane sporu o platnosť, výklad alebo zrušenie zmluvy o úvere na všeobecnom súde, považuje sa táto skutočnosť za rozvážovaciú podmienku tejto rozhodcovskej zmluvy; ustanovenie tejto vety sa nepoužije v prípade, ak pred podaním žaloby na všeobecnom súde bola podaná žaloba na rozhodcovský súd vo veci, v ktorej je touto rozhodcovskou zmluvou v súlade s vnútornými predpismi stáleho rozhodcovského súdu založená právomoc stáleho rozhodcovského súdu.

Ďalej súd z rozhodcovského spisu zistil, že konanie na Stálom rozhodcovskom súde zriadenom Záujmovým združením právnických osôb Združenie arbitráže a mediácie inicioval žalovaný žalobou o začatie rozhodcovského konania zo dňa 07.12.2014 (č.l. 16).

Z Rozhodcovského rozsudku sp. zn. SR19328/14 Stáleho rozhodcovského súdu, zriadeného Záujmovým združením právnických osôb Združenie arbitráže a mediácie, so sídlom: Karloveské rameno 6, 841 04 Bratislava, vydaného dňa 21.09.2016 rozhodcom JUDr. Michalom Rašlom (č.l. 8) súd zistil, že žalobkyni bola rozsudkom uložená povinnosť zaplatiť žalovanému úrok 2.672,04 eur, zmenkový úrok vo výške 0,25 % denne zo sumy 2.391,72 eur od 19.11.2014 do zaplatenia, zákonný úrok vo výške 6 % ročne zo sumy 2.391,72 eur od 24.11.2014 do zaplatenia a trovy rozhodcovského konania 589,62 eur v mesačných splátkach uvedených vo výroku rozsudku.

Rozhodcovský rozsudok bol podľa doručenky na č.l. 30 žalobkyni doručený dňa 28.09.2016.

Podľa § 73 ods. 1 zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní, ak nie je ďalej ustanovené inak, ustanovenia tohto zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní sa použijú aj na rozhodcovské konania, ktorých predmetom je spotrebiteľský spor začatý pred 1. januárom 2015. Právne účinky úkonov, ktoré boli urobené v rozhodcovskom konaní začatom pred 1. januárom 2015, zostávajú zachované.

Súd s poukazom na citované prechodné ustanovenie posúdil daný právny vzťah podľa ustanovení zákona č. 335/2014 Z.z. a nie podľa ustanovení zákona č. 244/2002 Z. z. v znení účinnom do 31.12.2014. Dňa 01.01.2015 totiž nadobudol účinnosť zákon č. 335/2014 Z. z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní, ktorý obsahuje samostatnú úpravu rozhodcovského konania týkajúcu sa spotrebiteľov, ktorá bola dovtedy upravená zákonom č. 244/2002 Z. z. Vychádzajúc z intertemporálnych ustanovení citovaného právneho predpisu (§ 73 zákona č. 335/2014 Z. z.) je síce pre posúdenie platnosti (neplatnosti) rozhodcovskej zmluvy potrebné použiť ustanovenia právnych predpisov účinných v čase jej uzatvorenia, na samotné rozhodcovské konanie, ktoré začalo aj pred 1. januárom 2015, a ktorého predmetom je spotrebiteľský spor, sa však v prípade spotrebiteľského vzťahu použijú už ustanovenia zákona č. 335/2014 Z. z., a to aj v konaní o žalobe o zrušení rozhodcovského rozsudku, ktoré je časť tzv. rozhodcovského konania, čo vyplýva zo systematického výkladu jednak pôvodného zákona o rozhodcovskom konaní č. 244/2002 Z. z., ako aj zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní č. 335/2014 Z. z.. Preto je potrebné, aby súd, ktorý rozhoduje už v čase účinnosti zákona č. 335/2014 Z. z., pri prejednaní a rozhodnutí veci aplikoval ustanovenia zákona č. 335/2014 Z. z. a skúmal dôvody zrušenia rozhodcovského rozsudku v zmysle už tejto platnej právnej úpravy. K totožnému záveru dospel napríklad aj Krajský súd v Žiline v uznesení č.k. 8Co/160/2016-210 zo dňa 26.10.2016.

Podľa § 73 ods. 2 zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní, na trvanie a plynutie lehoty na podanie žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku, ktorá začala plynúť pred 1. januárom 2015, sa použijú predpisy účinné do 31. decembra 2014; ustanovenie § 46 ods. 3 tým nie je dotknuté.

Podľa § 41 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní účinného do 31.12.2014, žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku možno podať v lehote 30 dní odo dňa doručenia rozhodcovského rozsudku účastníkovi rozhodcovského konania, ktorý podáva žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku. Ak účastník rozhodcovského konania požiadal o opravu rozhodcovského rozsudku podľa § 36, lehota začína plynúť od doručenia rozhodnutia o oprave rozhodcovského rozsudku.

Plynutie lehoty na podanie žaloby súd s poukazom na § 73 ods. 2 zákona č. 335/2014 Z.z. posudzoval podľa predpisov účinných do 31.12.2014 (teda podľa zákona č. 244/2002 Z.z.), teda musela byť dodržaná lehota 30 dní od doručenia rozhodcovského rozsudku. Súd konštatuje včasné podanie žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku žalobkyňou, keďže rozhodcovský rozsudok bol žalobkyňi doručený dňa 28.09.2016 (č.l. 30) a žaloba na súde bola podaná dňa 25.10.2016.

Súd vo veci nariadil pojednávanie na deň 19.10.2018, na ktoré sa dostavil len právny zástupca žalobkyne, ktorý zotrval na podanej žalobe a vyjadreniach.

Poukázal, že pokiaľ žalovaný ako poskytovateľ úveru vyznačil, že daný úver má byť použitý na podnikateľské účely, hoci žalobkyňa tento úver brala ako fyzická osoba, sa dopustil žalovaný nekalej obchodnej praxe. Samotná skutočnosť, že v čase uzavretia zmluvy žalobkyňa nepracovala, ale bola živnostníkom, nespôsobuje, že si berie úver na podnikateľské účely. Dôkazné bremeno na preukázanie, že úver bol poskytnutý na výkon podnikania, ťaží toho, kto tvrdí takúto výnimku. Teda práve žalovaný by mal preukázať to, že tieto finančné prostriedky boli poskytnuté na podnikateľský účel. Je to aj v súlade s teóriou negatívneho dôkazu. Z týchto dôvodov došlo k uzavretiu spotrebiteľskej zmluvy, ktorú skutočnosť žalobkyňa namietala aj v samotnom rozhodcovskom konaní, pričom rozhodcovský súd reálne nevykonával žiadne dokazovanie.

Súd o žalobou uplatnenom nároku rozhodol rozsudkom sp. zn. 4Csr/1/2018-89 dňa 19.10.2018 tak, že zrušil rozhodcovský rozsudok č. SR19328/14 zo dňa 21.09.2016 vydaný Stálym rozhodcovským súdom so sídlom: Karloveské rameno 6, 841 04 Bratislava.

(Poznámka súdu: Na písomnom vyhotovení rozsudku je uvedený nesprávny dátum vyhlásenia rozsudku 24.10.2018, z dôvodu ktorej chyby v písaní súd vyhotoví opravné uznesenie).

O odvolaní žalovaného proti rozsudku súdu prvej inštancie zo dňa 19.10.2018 rozhodol odvolací súd svojím uznesením sp. zn. 5CoSr/1/2019-149 zo dňa 25.06.2019 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Na odôvodnenie svojho rozhodnutia odvolací súd uviedol, že po preskúmaní napadnutého rozhodnutia, prislúchajúceho spisového materiálu, vyhodnotení toho, čo uviedli v rámci odvolacieho konania strany konania, konštatuje, že súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil vzťah medzi žalobkyňou a žalovaným ako spotrebiteľský. Nárok oprávneného nevznikol v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, s prihliadnutím na skutočnosť, že žalobkyňa uzavrela úverovú zmluvu v postavení podnikateľa a za účelom výkonu podnikateľskej činnosti (v predloženej zmluve o úvere sa výslovne uvádza, že finančné prostriedky sú poskytnuté na výkon podnikania) a ako dlžník bola označená v zmluve o úvere obchodným menom a IČO, a nie menom a priezviskom fyzickej osoby. Žalobkyňa preukázateľne uzatvárala zmluvu o úvere ako podnikateľ, teda v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti, a nie ako spotrebiteľ, ktorý pri uzatváraní zmluvy nekoná v rámci predmetu obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Na základe uvedeného odvolací súd nemá pochybnosti o tom, že sa jedná o nesporebiteľský vzťah, a teda súd povinnému nepriznáva zvýšenú ochranu v jeho právnom postavení. Nejedná sa o spor s ochranou slabšej strany. Pre zdôraznenie uvedeného odvolací súd uviedol:

Základnú charakteristiku spotrebiteľských zmlúv upravuje Občiansky zákonník v ust. § 52. Vychádzajúc z tohto ustanovenia spotrebiteľskými zmluvami sú kúpna zmluva, zmluva o dielo alebo iné odplatné zmluvy upravené v ôsmej časti tohto zákona a zmluva podľa § 55, ak zmluvnými stranami sú na jednej strane dodávateľ a na druhej strane spotrebiteľ, ktorý nemohol individuálne ovplyvniť obsah dodávateľom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľom je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Špeciálna úprava spotrebiteľského úveru je obsiahnutá v zákone č. 129/2010 Z. z. Tento právny predpis v ust. § 1 ods. 2 definuje spotrebiteľský úver ako dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi.

Na posúdenie okolností, či sa jedná o tzv. spotrebiteľský úver, nie je rozhodujúce, akou právnou formou sa spotrebiteľský úver poskytuje, dôležité je len, či sa jedná o poskytnutie peňažných prostriedkov v prospech spotrebiteľa za odplatu. Zmluvou o spotrebiteľskom úvere sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom.

Aj za použitia všeobecného interpretačného ustanovenia § 54 Občianskeho zákonníka týkajúceho sa spotrebiteľských zmlúv je totiž namieste pri pochybnostiach o obsahu zmlúv výklad priaznivejší pre spotrebiteľa, čím treba, podľa názoru odvolacieho súdu, dospieť k záveru, že dôkazné bremeno na preukázanie toho, že úver bol poskytnutý na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania úverového dlžníka ťaží toho, kto tvrdí takúto výnimku (majúcu za následok potrebu kvalifikácie úveru za tzv. iný, a teda nesporebiteľský úver, majúci sa takto riadiť výlučne úpravou v zmluve a Obchodnom zákonníku), čiže veriteľa.

Úverovej zmluve možno priznať povahu spotrebiteľskej zmluvy odvolávajúc sa na ustanovenie § 3 ods. 3 zákona o ochrane spotrebiteľa, podľa ktorého môžu byť spotrebiteľskými zmluvami všetky pomenované, aj nepomenované zmluvy bez ohľadu na to, podľa ktorého zákona boli uzavreté, keďže pre kvalifikáciu zmluvy ako zmluvy spotrebiteľskej je podstatné, aby išlo o zmluvu, ktorá sa uzaviera vo viacerých prípadoch v rovnakej podobe, uzaviera sa medzi podnikateľom vykonávajúcim svoju podnikateľskú činnosť a spotrebiteľom, ktorý nemá možnosť reálnym spôsobom zmeniť obsah pripraveného návrhu zmluvy, nemôže vyjednávať o zmene návrhu s vyhlídkou na úspech a jeho jediná možnosť naloženia s návrhom zmluvy je alternatívna, a to buď prijme návrh zmluvy, alebo návrh zmluvy odmietne. (Rozsudok Najvyššieho súdu SR č. k. 6Sžo/358/2009 zo dňa 22.09.2010)

Medzi stranami sporu bolo sporné, či zmluva o poskytnutí úveru, na základe ktorej bol vydaný predmetný rozhodcovský rozsudok, je alebo nie je spotrebiteľskou zmluvou, nakoľko zmluvnými stranami sú na jednej strane veriteľ ako dodávateľ, ktorého predmetom činnosti je poskytovanie pôžičiek a úverov z vlastných zdrojov, čiže konal v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti a na strane druhej

subjekt, t.j. dlžník, ktorý pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonal, alebo konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Okresný súd vyhodnotil vzťah medzi žalobkyňou a žalovaným ako občianskoprávny. Žalovaný ako veriteľ v danom prípade pri uzatváraní predmetnej zmluvy konal v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti, nakoľko z jeho výpisu z obchodného registra vyplýva, že predmetom jeho činnosti je okrem iného aj poskytovanie úverov z vlastných zdrojov. Avšak na základe uvedeného sa odvolací súd nestotožnil s názorom okresného súdu, že žalobkyňa zmluvu uzatvárala ako spotrebiteľka a z tohto dôvodu má predmetná úverová zmluva charakter spotrebiteľskej zmluvy podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka. V zmysle uvedeného odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie s tým, že úlohou okresného súdu bude opätovne posúdiť rozhodcovský rozsudok s prihliadnutím na to, že vzťah medzi žalobkyňou a žalovaným je nespotebiteľský.

Na výzvu súdu zo dňa 09.03.2020 (č.l. 168) adresovanú sporovým stranám za účelom oznámenia prípadného ďalšieho vyjadrenia vo veci, najmä k dôvodom zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu zo dňa 25.06.2019, ako i oznámenia prípadných návrhov na doplnenie dokazovania, oznámil súdu právny zástupca žalobkyne podaním zo dňa 25.03.2020 (č.l. 180), že žalobkyňa zotrúva na podanej žalobe o zrušenie rozhodcovského rozsudku. Právny zástupca žalobkyne navrhol doplnenie dokazovania výsluchom samotnej žalobkyne.

K dôvodom zrušujúceho uznesenia Krajského súdu Žilina z 25.06.2019, sp. zn. 5CoSr/1/2019 uviedol, že žalobkyňa dňa 11.01.2013 uzatvorila so žalovaným zmluvu o úvere, na základe ktorej jej žalovaný poskytol pôžičku. Predmetnú zmluvu uzatvárala z dôvodu zlej finančnej situácie pre vlastnú potrebu. Samotná skutočnosť, že v úverovej zmluve bola žalobkyňa označená ako podnikateľ, nepreukazuje skutočnosť, že predmetný úver brala na účely podnikania. Súd prvej inštancie správne konštatoval, že žalovaný žiadnym spôsobom nepreukázal, že by mal byť predmetný úver poskytnutý na výkon podnikania, nakoľko i za použitia všeobecného interpretačného ustanovenia § 54 Občianskeho zákonníka týkajúceho sa spotrebiteľských zmlúv je totiž namieste pri pochybnostiach o obsahu zmlúv výklad priaznivejší pre spotrebiteľa, čím treba dospieť k záveru, že dôkazné bremeno na preukázanie toho, že úver bol poskytnutý na výkon podnikania úverového dlžníka ťaží toho, kto tvrdí takúto výnimku (majúcu za následok potrebu kvalifikácie úveru za tzv. nespotebiteľský úver majúci sa takto riadiť výlučne úpravou v zmluve a v Obchodnom zákonníku), čiže veriteľa.

Podľa názoru žalobkyne nie je záver odvolacieho súdu, že v danom prípade nejde o spotrebiteľský vzťah, nakoľko žalobkyňa mala predmetný úver uzatvárať ako podnikateľka, pre súd prvej inštancie záväzný, nakoľko nejde o právnu otázku, ale o otázku skutkovú. Riešenie skutkovej otázky je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania. Pri jej riešení sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné napríklad z hľadiska toho, čo a kedy sa stalo alebo malo stať, čo (ne)urobil žalobca alebo žalovaný, čo (ne)bolo dohodnuté, či a aké skutočnosti nastali po konaní (opomenutí konania) niektorej fyzickej alebo právnickej osoby, čo obsahuje určitá listina, čo vypovedal svedok, čo uviedol znalec. S istým zjednodušením možno konštatovať, že otázkou skutkovou (faktickou) je pravdivosť, či nepravdivosť skutkových tvrdení procesných strán. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky prebieha v procese právneho posudzovania veci, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, zamýšľa sa nad možnosťou (potrebou) jej aplikácie, skúma jej obsah, zmysel a účel, normu interpretuje a na podklade svojich skutkových zistení (to znamená až po vyriešení skutkových otázok) prijíma právne závery o existencii alebo neexistencii dôvodu pre aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad (3 Cdo 218/2017, 3 Cdo 150/2017, 4 Cdo 7/2018, 4 Cdo 32/2018, 7 Cdo 99/2018). V nadväznosti na vyššie uvedené treba uviesť, že pokiaľ súd v procese dokazovania zisťuje existenciu určitej skutočnosti (účel úveru) alebo zisťuje obsah listinného dôkazu (zmluva o úvere), oboznamuje sa s tým, čo a ako je v ňom vyjadrené, sú výsledkom tohto zisťovania skutkové závery. Rozhodnutie odvolacieho súdu je v rozpore s uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 08.02.2018 sp. zn. 3Ndc/1/2018, ktorý v predmetnej veci konštatoval, že ide o spotrebiteľský vzťah, pričom odvolací súd rozhodol bez toho, aby akýmkoľvek spôsobom doplnil alebo zopakoval dokazovanie.

Súd vo veci vykonal dňa 03.07.2020 pojednávanie, a to v neprítomnosti žalovaného, ktorý sa z neúčasti na pojednávaní ospravedlnil svojím podaním doručeným súdu dňa 24.06.2020 s poukazom na vysokú pracovnú zaneprázdnenosť a súhlasil s tým, aby sa pojednávanie uskutočnilo v jeho neprítomnosti.

Súd na pojednávaní konštatoval, že je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu, ktorý vo svojom zrušujúcom uznesení zo dňa 25.06.2019 dospel k záveru na základe dovtedy vykonaného dokazovania, že vzťah medzi žalobkyňou a žalovaným je nespotrebitel'ský. Z uvedeného dôvodu, pokiaľ žalobca nepreukáže, že sa jedná o spotrebitel'ský vzťah, teda pokiaľ súdu nepredloží, resp. nenavrhne vykonanie takých dôkazov, ktoré by túto skutočnosť preukázali, je potrebné, a to v intenciách zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu, aby súd posúdil rozhodcovský rozsudok v zmysle § 40 zákona č. 244/2002 Z.z.

Na základe návrhu právneho zástupcu žalobkyne doplniť dokazovania výsluchom žalobkyne bola na pojednávaní žalobkyňa vypočutá.

Žalobkyňa uviedla, že keď si ten úver brala, bola v ťažkej finančnej situácii, nakoľko ostala sama, zomrel jej muž, bolo to pred 15 rokmi, peniaze jej stále chýbali. Má tri deti a mali vtedy taký starší dom, bolo potrebné opraviť okná a žalobkyňa nikto úver neposkytol. V tom mieste, kde predávala pečivo, bola oproti pobočka žalovaného, ktorý poskytoval pôžičky. Žalobkyňa sa tam išla pozrieť, mala len občiansky preukaz. Bol tam taký mladý pracovník, volal sa asi pán E.. V súvislosti so zisťovaním príjmových pomerov žalobkyne uviedla žalobkyňa pracovníkovi, že pracuje na živnosť oproti v stánku, kde predáva pečivo. On jej povedal, že to nie je problém, že má doniesť tú živnosť, ale ona povedala, že úver chce na prerábku, na čo jej on povedal, že to potrebuje len kvôli dokladom. Zmluvy jej pripraví do 24 hodín a žalobkyňa s tým bola spokojná. On pripravil tie zmluvy, žalobkyňa ich podpísala. Žalobkyňa tie zmluvy v zásade ani nečítala. Podpísala ich ako pripravené a na druhý deň si prišla pre peniaze. Vtedy prerábala okná, aj kúpeľňu, mala síce nejaké svoje finančné prostriedky, ale chýbali jej nejaké peniaze, bolo potrebné zaplatiť aj robotníkov, ale nebolo z čoho. Manžel zomrel v roku 1999, potom o päť rokov, v roku 2012, zomrela matka žalobkyne, ktorá bola ležiaca desať rokov na posteli. Dcéra má 40 rokov, syn má 38 a najmladšia má 32 rokov.

Na otázku súdu, po konštatovaní, že zmluva bola uzatvorená v roku 2013, či boli tieto deti na žalobkyňu odkázané výživou v čase uzatvorenia zmluvy, žalobkyňa uviedla, že vtedy už neboli, ale pokiaľ aj mala predtým peniaze, tak ich minula na svadby pre tieto deti. Vtedy, keď brala tú pôžičku, si chcela opraviť ten dom, keď deti odtiaľ odišli. Žila sama bez partnera. Doklady o realizácii stavebných úprav z roku 2013 nemá k dispozícii.

Na otázku právneho zástupcu žalobkyne, či vtedy, keď bola žalobkyňa uzatvárať zmluvu o úvere, zmenku, rozhodcovskú doložku, vysvetlil žalobkyňa obchodný zástupca žalovaného bližšie následky týchto úkonov, podmienky toho úveru, žalobkyňa uviedla, že jej k tomu vôbec nič nepovedal, len jej povedal, že „tu máte zmluvy, všetko je v poriadku, nebojte sa, môžete to podpísať, je to len taký obyčajný úver na vaše súkromné veci, to sa nič nedeje“.

Na otázku súdu, v akom rozsahu prebehla komunikácia pri uzatváraní zmluvy, žalobkyňa uviedla, že tam sa ani o žiadnu komunikáciu nejednalo, len doniesla tomu pracovníkovi občiansky preukaz a podpísala, čo jej predložil.

Právny zástupca žalobkyne uviedol, že tak, ako už uvádzal aj v poslednom podaní, má za to, že záver odvolacieho súdu, že v danom prípade nejde o spotrebitel'ský vzťah, nie je záverom právnym, ale ide o záver skutkový a teda nejde o záväzný záver pre súd prvej inštancie. V tejto súvislosti poukázal, že súd v procese dokazovania zisťuje existenciu určitej skutočnosti, tzn. účel tejto zmluvy. Taktiež v procese dokazovania sa oboznamuje s obsahom nejakého listinného dôkazu, v tomto prípade súkromnej listiny, teda Zmluvy o úvere a teda výsledkom tohto dokazovania sú skutkové závery, nie právne. Čiže, ak súd dospeje k záveru, že zo skutkových okolností vyplýva, že peňažné prostriedky neboli použité na účel podnikania, vyvodí skutkový záver, že ide o zmluvu spotrebitel'skú alebo nespotrebitel'skú. Následne tieto skutkové zistenia podriadi pod konkrétnu právnu normu. Toto tvrdenie je aj v súlade so stanoviskom NS SR v uznesení sp. zn. 3Ndc 1/2018 zo dňa 08.02.2018, v ktorom súd v bode 5 predmetného uznesenia uviedol: „Pokiaľ teda skutkové okolnosti v danej veci dostatočne odôvodnili záver, že konanie dodávateľa smerovalo k tomu, že na Zmluve o úvere vyznačil účel, ktorý nie je pravdivý, uvedené bolo postačujúce pre záver o existencii spotrebitel'skej zmluvy.“

Z tohto jednoznačne vyplýva, že v danom prípade ide o skutkové okolnosti. Ohľadne predtlačeneho účelu poskytnutia finančných prostriedkov v zmluve o úvere ide v prípade tejto zmluvy o súkromnú listinu, pričom žalobkyňa v tomto konaní poprela jej pravdivosť a preto, ak chce žalovaný z tejto súkromnej listiny vyvodzovať pre seba priaznivé dôsledky, je jeho povinnosťou tieto skutočnosti preukázať, pretože správnosť listiny odkazuje na jej obsahovú pravdivosť, teda súlad v listine uvedených informácií so skutočnosťou. Ak teda žalobkyňa poprela, resp. popiera správnosť obsahu súkromnej listiny, potom platí, že na žalovaného, ktorý z tejto listiny vyvodzuje pre seba priaznivé dôsledky, dopadá dôkazná povinnosť a dôkazné bremeno. Uvedené tvrdenie je aj v súlade s tzv. negatívnou dôkaznou teóriou, nakoľko pri posudzovaní dôkazného bremena na strane toho ktorého účastníka treba rešpektovať pravidlo, že neexistencia niečoho, majúca trvajúci charakter, sa zásadne nepreukazuje. Na nikom totiž nemožno spravodlivo žiadať, aby preukázal reálnu neexistenciu určitej právnej skutočnosti. Je v rozpore s týmto princípom, aby žalobkyňa preukázala skutočnosť, že predmetná suma nebola poskytnutá na výkon podnikania. Logicky sa to ani nedá preukázať, preto ak žalovaný tvrdí, že poskytol úver na účel podnikania, je jeho povinnosťou tieto skutočnosti preukázať. Žalovaný však žiadnym spôsobom nepreukázal, že by poskytnutá suma pôžičky bola poskytnutá na výkon podnikania. Z tohto dôvodu má žalobkyňa za to, ako to aj vyplýva z výsluchu žalobkyne, ktorá poprela pravdivosť tejto súkromnej listiny, že v tomto prípade sa dôkazné bremeno preklápa a naopak, keďže žalovaný toto nepreukázal, v tomto smere treba vychádzať zo skutkových okolností uvádzaných žalobkyňou a to, že predmetné finančné prostriedky neboli poskytnuté na výkon podnikania, ale na osobnú spotrebu a z týchto skutkových záverov následne treba robiť až právne závery.

Súd poukázal, že v úvode pojednávania už konštatoval, že pokiaľ odvolací súd uviedol svoj záver, že vzťah medzi žalobkyňou a žalovaným je nespotrebitel'ský, vychádzal práve zo skutkového stavu zisteného v tomto konaní dovtedajším dokazovaním. V konaní bolo za aktuálnej dôkaznej situácie sporné, či žalovaný uzatvoril zmluvu s odbornou starostlivosťou s prihliadnutím na dobu, výšku úveru, príjem spotrebiteľa, účel poskytnutého úveru a oboznámil žalobkyňu s jej jednotlivými ustanoveniami tak, ako to žalovaný uviedol vo svojom vyjadrení k žalobe zo dňa 25.04.2017, doručenom súdu 28.04.2017 (č.l. 37).

Keďže skutočnosť, či sa jedná o spotrebiteľ'ský alebo nespotrebitel'ský vzťah, bola sporná, keď žalobkyňa uviedla na pojednávaní úplne nové skutkové tvrdenia, ktoré dovtedy neboli žalovanému známe, súd mal za to, že je potrebné doručiť vyjadrenie žalobkyne na pojednávaní, zaznamenané v zápisnici o pojednávaní, právnenému zástupcovi žalovaného na vyjadrenie sa k týmto novým tvrdeniam a pojednávanie odročil na deň 18.11.2020.

Súd následne doručoval žalovanému zápisnicu o pojednávaní spolu s výzvou zo dňa 10.07.2020 na vyjadrenie sa k novým tvrdeniam žalobkyne. Na výzvu súdu žalovaný nereagoval, k skutkovým tvrdeniam produkovaným žalobkyňou na pojednávaní sa teda nevyjadril.

Žalovaný sa z neúčasti na pojednávaní odročenom na deň 18.11.2020 ospravedlnil svojím podaním doručeným súdu dňa 16.11.2020 z dôvodu vysokej pracovnej zaneprázdnenosti a súhlasil, aby sa pojednávanie uskutočnilo v jeho neprítomnosti s tým, že sa v celom rozsahu pridržiava predošlých podaní.

Pojednávanie nariadené na deň 18.11.2020 bolo vykonané v neprítomnosti žalovaného, taktiež v neprítomnosti žalobkyne, ktorá bola na pojednávaní zastúpená svojím právnym zástupcom.

Právny zástupca žalobkyne zotrval v celom rozsahu na podanej žalobe. Poukázal, že z vykonaného dokazovania nesporne vyplynulo, že finančné prostriedky poskytnuté žalovaným z predmetného úveru použila žalobkyňa výlučne na svoj súkromný účel, teda na osobnú potrebu a teda tieto finančné prostriedky neboli použité na výkon podnikania. Žalovaný tieto skutkové tvrdenia žalobkyne žiadnym spôsobom nerozporoval, z tohto dôvodu má žalobkyňa za to, že z týchto skutkových okolností sa dá jednoznačne vyvodiť, že v danom prípade ide o spotrebiteľ'ský úver a preto navrhuje, aby súd predmetný rozhodcovský rozsudok zrušil.

Zákonné ustanovenia:

Podľa ust. § 1 ods. 4 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní v rozhodcovskom konaní podľa tohto zákona nemožno rozhodovať ani spory medzi dodávateľom a spotrebiteľom vyplývajúce zo spotrebiteľskej zmluvy alebo súvisiace so spotrebiteľskou zmluvou, ktoré možno rozhodovať v spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní.

Podľa § 3 ods. 1, 2, 3 zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní:

(1) Spotrebiteľská rozhodcovská zmluva je dohoda medzi dodávateľom a spotrebiteľom o tom, že spory, ktoré medzi nimi vznikli alebo vzniknú zo spotrebiteľskej zmluvy alebo s touto spotrebiteľskou zmluvou súvisia, rozhodne v spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní určený stály rozhodcovský súd zapísaný v zozname podľa § 18 a určený v tejto spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluve. Spotrebiteľská rozhodcovská zmluva zaväzuje aj právnych nástupcov zmluvných strán.

(2) Spotrebiteľská rozhodcovská zmluva musí byť písomná, obsahovo a formálne oddelená od spotrebiteľskej zmluvy a nesmie obsahovať dojednania, ktoré nesúvisia so spotrebiteľským rozhodcovským konaním. Písomná forma spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy je zachovaná aj vtedy, ak bola uzavretá elektronickými prostriedkami, ktoré umožňujú zachytenie jej obsahu a identifikáciu zmluvných strán, ktoré spotrebiteľskú rozhodcovskú zmluvu uzavreli.

(3) Spotrebiteľská rozhodcovská zmluva musí obsahovať

- a) identifikačné údaje zmluvných strán v rozsahu obchodné meno, sídlo, identifikačné číslo dodávateľa a meno, priezvisko, bydlisko spotrebiteľa,
- b) označenie spotrebiteľskej zmluvy alebo spotrebiteľských zmlúv, na spory z ktorých sa vzťahuje spotrebiteľská rozhodcovská zmluva,
- c) označenie stáleho rozhodcovského súdu s uvedením názvu a sídla,
- d) webové sídlo stáleho rozhodcovského súdu, na ktorom je zverejnený rokovací poriadok stáleho rozhodcovského súdu (ďalej len "rokovací poriadok"), ako aj aktuálne údaje podľa § 18 ods. 3 a adresu pre elektronickú komunikáciu a
- e) poučenie podľa vzoru uvedeného v prílohe č. 1.

Podľa § 45 ods. 1 zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní:

(1) Účastník spotrebiteľského rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou proti druhému účastníkovi na súde domáhať zrušenia rozhodcovského rozsudku, ak

- a) účastník spotrebiteľského rozhodcovského konania nemal spôsobilosť uzavrieť spotrebiteľskú rozhodcovskú zmluvu,
- b) účastník spotrebiteľského rozhodcovského konania nebol riadne upovedomený o ustanovení rozhodcu alebo o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní alebo mu nebolo umožnené sa zúčastniť na spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní,
- c) rozhodcovským rozsudkom sa rozhodol spor, ktorý spotrebiteľská rozhodcovská zmluva nepredvídala, alebo sa ním rozhodlo o veci, ktorá je podľa tohto zákona vylúčená zo spotrebiteľského rozhodcovského konania,
- d) stály rozhodcovský súd nebol ustanovený v súlade s týmto zákonom, v spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní sa nepostupovalo v súlade s ustanoveniami tohto zákona a uvedený nedostatok mohol mať vplyv na výsledok sporu,
- e) spotrebiteľská rozhodcovská zmluva neobsahuje náležitosti podľa § 3 alebo je tu iný dôvod neplatnosti spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy,
- f) stály rozhodcovský súd nenariadil ústne pojednávanie, hoci spotrebiteľ jeho nariadenie navrhoval podľa § 34 ods. 2 a z okolností uvedených v návrhu na nariadenie ústneho pojednávania vyplývala potreba jeho nariadenia najmä z dôvodu, že bez ústneho pojednávania sa nebolo možné vysporiadať s návrhmi a tvrdeniami spotrebiteľa, a toto pochybenie mohlo mať vplyv na výsledok sporu,

- g) v konaní nebol správne zistený skutkový stav tým, že stály rozhodcovský súd nesprávne vyhodnotil predložené dôkazy, nevykonaval navrhované dôkazy alebo neumožnil spotrebiteľovi predložiť dôkazy, a toto pochybenie mohlo mať vplyv na výsledok sporu,
- h) vo veci rozhodoval zaujatý rozhodca,
- i) stály rozhodcovský súd rozhodol v rozpore s ustanoveniami všeobecne záväzných právnych predpisov na ochranu práv spotrebiteľa, 17) a toto porušenie mohlo mať vplyv na výsledok sporu,
- j) rozhodcovský rozsudok zaväzuje účastníka spotrebiteľského rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je svojou povahou objektívne nemožné, právom nedovolené alebo odporuje dobrým mravom,
- k) výkon rozhodcovského rozsudku by bol v rozpore s verejným poriadkom Slovenskej republiky,
- l) rozhodcovský rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

V poznámke 17) pod čiarou sú uvedené: Napríklad § 53 Občianskeho zákonníka, zákon č. 266/2005 Z.z. o ochrane spotrebiteľa pri finančných službách na diaľku a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 250/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov, zákon č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 102/2014 Z.z. o ochrane spotrebiteľa pri predaji tovaru alebo poskytovaní služieb na základe zmluvy uzavretej na diaľku alebo zmluvy uzavretej mimo prevádzkových priestorov predávajúceho a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 151/2014 Z.z., čl. 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 z 27. októbra 2004 o spolupráci medzi národnými orgánmi zodpovednými za vynucovanie právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa ("nariadenie o spolupráci v oblasti ochrany spotrebiteľa") (Ú.v. EÚ L 364, 9.12.2004).

Podľa § 45 ods. 3 zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní:

Súd v konaní o žalobe o zrušenie rozhodcovského rozsudku vždy preskúma, či sú dôvody na zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa odseku 1 písm. c), e) a i) až l). Ak sa dôvod zrušenia rozhodnutia vzťahuje len na časť rozhodcovského rozsudku, súd zruší rozhodcovský rozsudok len v dotknutej časti, ak je dotknutú časť možné oddeliť od nedotknutej časti výroku rozhodcovského rozsudku.

Podľa § 46 ods. 1, 2 zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní:

1) Žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku možno podať v lehote troch mesiacov odo dňa doručenia rozhodcovského rozsudku účastníkovi spotrebiteľského rozhodcovského konania. Ak účastník spotrebiteľského rozhodcovského konania požiadal o opravu rozhodcovského rozsudku a rozhodcovský rozsudok bol opravený podľa § 42, lehota začína plynúť od doručenia rozhodnutia o oprave rozhodcovského rozsudku.

(2) Doručený rozhodcovský rozsudok nadobudne právoplatnosť až po uplynutí lehoty na podanie žaloby podľa odseku 1, a ak je žaloba o zrušenie rozhodcovského rozsudku podaná, až po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia súdu v konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku.

Podľa § 47 ods. 1, 2, 3 zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní:

(1) Ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z dôvodu neplatnosti spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy, nemožnosti riešiť predmet sporu v spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní alebo z dôvodu, že sa rozhodol spor, ktorý spotrebiteľská rozhodcovská zmluva nepredvídala, pokračuje súd po právoplatnosti tohto rozhodnutia na návrh niektorého z účastníkov spotrebiteľského rozhodcovského konania v konaní vo veci v rozsahu uvedenom v žalobe alebo v rozsahu uvedenom vo vzájomnej žalobe.

(2) Ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z iného dôvodu, ako je uvedený v odseku 1, spotrebiteľská rozhodcovská zmluva zostáva v platnosti a vo veci rozhodne opätovne stály rozhodcovský súd. Rozhodca, ktorý vydal zrušený rozhodcovský rozsudok, je z nového prerokovania a rozhodnutia veci vylúčený a vo veci sa ustanoví nový rozhodca.

(3) Ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z toho dôvodu, že stály rozhodcovský súd rozhodol na základe neprijateľnej zmluvnej podmienky alebo porušil všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa, 17) a ak konanie pokračuje pred stálym rozhodcovským súdom podľa odseku 2, je stály rozhodcovský súd v ďalšom konaní viazaný právnym názorom súdu o neprijateľnosti zmluvnej podmienky alebo o inom porušení všeobecne záväzných právnych predpisov na ochranu práv spotrebiteľa.

Podľa § 28 ods. 6 zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní:

Stály rozhodcovský súd je povinný aj bez návrhu spotrebiteľa preskúmať, či vymáhaný nárok nie je založený na neprijateľnej zmluvnej podmienke alebo na zmluvnom dojednaní, ktoré je v rozpore s ustanoveniami všeobecne záväzných právnych predpisov na ochranu práv spotrebiteľa. 17) Stály rozhodcovský súd je povinný prihliadať aj na iné dôvody neplatnosti právneho úkonu, na ktoré by súd prihliadal aj bez návrhu.

Podľa § 71 ods. 1 zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní

Ak niektorú otázku v konaní nemožno riešiť podľa tohto zákona, použijú sa primerane ustanovenia všeobecného predpisu o konaní pred súdmi (t.j. CSP v zmysle poznámky 15/ pod čiarou), ak to povaha veci pripúšťa.

Podľa § 73 ods. 2 zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní:

Na trvanie a plynutie lehoty na podanie žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku, ktorá začala plynúť pred 1. januárom 2015, sa použijú predpisy účinné do 31. decembra 2014; ustanovenie § 46 ods. 3 tým nie je dotknuté.

Podľa § 73 ods. 3 zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní:

Rozhodcovská zmluva uzavretá pred 1. januárom 2015 sa spravuje predpismi účinnými v čase jej uzavretia.

Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka:

Spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 52 ods. 3 a 4 Občianskeho zákonníka:

Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1, 2, 3, Občianskeho zákonníka:

Spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka účinného do 12.06.2014 (t. j. v čase uzatvorenia úverovej zmluvy dňa 11.01.2013):

Za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré

a) má spotrebiteľ plniť a s ktorými sa nemal možnosť oboznámiť pred uzatvorením zmluvy,

b) dovoľujú dodávateľovi previesť práva a povinnosti zo zmluvy na iného dodávateľa bez súhlasu spotrebiteľa, ak by prevodom došlo k zhoršeniu vymožitelnosti alebo zabezpečenia pohľadávky spotrebiteľa,

c) vylučujú alebo obmedzujú zodpovednosť dodávateľa za konanie alebo opomenutie, ktorým sa spotrebiteľovi spôsobila smrť alebo ujma na zdraví,

d) vylučujú alebo obmedzujú práva spotrebiteľa pri uplatnení zodpovednosti za vady alebo zodpovednosti za škodu,

e) umožňujú dodávateľovi, aby spotrebiteľovi nevydal ním poskytnuté plnenie aj v prípade, ak spotrebiteľ neuzavrie s dodávateľom zmluvu alebo od nej odstúpi,

f) umožňujú dodávateľovi odstúpiť od zmluvy bez zmluvného alebo zákonného dôvodu a spotrebiteľovi to neumožňujú,

g) oprávňujú dodávateľa, aby bez dôvodov hodných osobitného zreteľa vypovedal zmluvu uzavretú na dobu neurčitú bez primeranej výpovednej lehoty,

h) prikazujú spotrebiteľovi, aby splnil všetky záväzky aj vtedy, ak dodávateľ nespĺnil záväzky, ktoré vznikli,

i) umožňujú dodávateľovi jednostranne zmeniť zmluvné podmienky bez dôvodu dohodnutého v zmluve,

j) určujú, že cena tovaru alebo služieb bude určená v čase ich splnenia, alebo dodávateľa oprávňujú na zvýšenie ceny tovaru alebo služieb bez toho, aby spotrebiteľ mal právo odstúpiť od zmluvy, ak cena dohodnutá v čase uzavretia zmluvy je podstatne prekročená v čase splnenia,

k) požadujú od spotrebiteľa, ktorý nespĺnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nespĺnením jeho záväzku,

l) obmedzujú prístup k dôkazom alebo ukladajú spotrebiteľovi povinnosti niesť dôkazné bremeno, ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah, mala niesť iná zmluvná strana,

m) v prípade čiastočného alebo úplného nespĺnenia záväzku zo strany dodávateľa neprimerane obmedzujú alebo vylučujú možnosť spotrebiteľa domáhať sa svojich práv voči dodávateľovi vrátane práva spotrebiteľa započítať pohľadávku voči dodávateľovi,

n) spôsobujú, že platnosť zmluvy uzatvorenej na dobu určitú sa po uplynutí obdobia, na ktorú bola zmluva uzavretá, predĺži, pričom spotrebiteľovi priznávajú neprimerane krátke obdobie na prejavenie súhlasu s predĺžením platnosti zmluvy,

o) oprávňujú dodávateľa rozhodnúť o tom, že jeho plnenie je v súlade so zmluvou, alebo ktoré priznávajú právo zmluvu vykladať iba dodávateľovi,

p) obmedzujú zodpovednosť dodávateľa, ak bola zmluva uzavretá sprostredkovateľom, alebo vyžadujú uzavretie zmluvy prostredníctvom sprostredkovateľa v osobitnej forme,

r) vyžadujú v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní.

Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka:

Neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov:

Každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.

Na základe takto zisteného skutkového a právneho stavu súd žalobe v celom rozsahu vyhovel.

Súd v konaní postupoval v zmysle ust. § 191 CSP, podľa ktorého súd dôkazy hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Rozhodnutie bolo vydané v súlade s ust. § 215 CSP na základe zisteného skutkového stavu procesným postupom stanoveným CSP.

Súd konštatuje, že v štádiu konania po vrátení veci uznesením odvolacieho súdu sp. zn. 5CoSr/1/2019-149 zo dňa 25.06.2019, na základe vykonaného dokazovania žalobe opakovane vyhovel, a to z nasledovných dôvodov:

Ako už súd prvej inštancie vyššie konštatuje (v odsekoch 24 – 28 tohto rozsudku, mal preukázané, že žaloba bola podaná v zákonnej lehote 30 dní od doručenia rozhodcovského rozsudku, doručeného žalobkyni dňa 28.09.2016, keď žaloba bola na súde podaná dňa 25.10.2016.

Pokiaľ odvolací súd vo svojom zrušujúcom uznesení zo dňa 25.06.2019 vyslovil právny záver, že vzťah medzi žalobkyňou a žalovaným je nespotebiteľský, na základe ktorého mal súd prvej inštancie opätovne posúdiť rozhodcovský rozsudok, tak súd prvej inštancie poukazuje, že v štádiu konania po vrátení sporu uznesením Krajského súdu Žilina sp. zn. 5CoSr/1/2019-149 zo dňa 25.06.2019 okresnému súdu vykonal

súd ďalšie dokazovanie podrobným výsluchom žalobkyne, z ktorého vyplynulo jednoznačne a zároveň nesporne, keďže sa žalovaný k ďalším, novým tvrdeniam produkovaným žalobkyňou nevyjadril a tým ich ani nepoprel, že záväzkový vzťah medzi stranami bol založený na základe spotrebiteľskej zmluvy. Súd prvej inštancie teda pri novom rozhodovaní o zrušení rozhodcovského rozsudku vychádzal pri posudzovaní dôvodov pre zrušenie rozhodcovského rozsudku z iného skutkového stavu, ako bol tento zistený pred rozhodnutím súdu jeho prvým rozsudkom zo dňa 19.10.2018.

Pre úplnosť súd uvádza, že žalobkyňa účinne poprela pravdivosť zmluvy o úvere v časti, v zmysle ktorej mali byť finančné prostriedky použité na účely podnikania, keď uviedla za účelom popretia svoje vlastné tvrdenia, čím došlo k presunu dôkazného bremena na žalovaného.

Žalobkyňa v dostatočnom rozsahu vysvetlila, za akých okolností k uzatvoreniu zmluvy o úvere došlo, keď obchodný zástupca žalovaného predložil žalobkyňi na podpis zmluvu vyhotovenú na formulári s predtlačným textom – v druhej kolónke, že finančné prostriedky sú poskytnuté na výkon podnikania, a to bez bližšieho vysvetlenia, pod ktorý text sa žalobkyňa podpísala. Súd uveril žalobkyňi, že si zmluvu nečítala a túto podpísala v dôvere ku žalovanému, ktorého obchodný zástupca ubezpečil žalobkyňu, že je všetko v poriadku (uvedené tvrdila žalobkyňa, ktoré tvrdenie žalovaný nepoprel). Taktiež mal súd z tvrdení žalobkyne, žalovaným nepopretých, preukázané, že finančné prostriedky poskytnuté na základe zmluvy o úvere č. 501600471 uzatvorenej dňa 11.01.2013 boli použité na účel nesúvisiaci s podnikaním žalobkyne, ktorý účel žalobkyňa dostatočne objasnila.

Súd dal za pravdu žalobkyňi, že žalovaný následne nepreukázal svoje tvrdenie, že údaj v zmluve o poskytnutí finančných prostriedkov na výkon podnikania zodpovedá skutočnosti a v tomto smere treba preto vychádzať zo skutkových okolností uvádzaných žalobkyňou. Žalovaný následne žiadnym spôsobom nepreukázal, že by poskytnutá suma pôžičky bola poskytnutá na výkon podnikania

Súd pre úplnosť poukazuje, že v prípade, ak by bola zmluva uzatvorená v čase po dni 01.01.2015, podľa aktuálne účinného ustanovenia § 53c Občianskeho zákonníka by bola zmluva postihnutá absolútnou neplatnosťou z dôvodu, že veľkosť písma predtlačného na zmluve je 1,0 mm, nedosahuje teda zákonom predpísanú veľkosť 1,9 mm (§ 53c Občianskeho zákonníka v spojitosti s § 1b nariadenia č. 87/1995 Z.z.), pričom veľkosť ručne napísaného písma, ktorým boli do zmluvy doplnené údaje identifikujúce žalobkyňu a údaje o predmete zmluvy, je vo veľkosti 3 – 4 mm. Súd tak nepochybuje, že si žalobkyňa prečítala len tieto ručne vpísané údaje, ktoré boli predmetom jej záujmu v súvislosti s nevyhnutnou potrebou týchto financií na rekonštrukčné práce a jej pozornosti tak unikol predtlačný miniatúrny text o poskytnutí finančných prostriedkov na účely podnikania.

Na základe takto zisteného skutkového stavu, doplnením dokazovania výsluchom samotnej žalobkyne súd uzavrel, že záväzkový vzťah, ktorý vznikol na základe zmluvy o úvere zo dňa 11.01.2013 medzi žalobcami ako dlžníkmi a žalovaným ako veriteľom, je vzťahom občianskoprávnym. Žalovaný ako veriteľ v danom prípade pri uzatváraní predmetnej zmluvy konal v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti a žalobkyňa zmluvu uzatvárala ako spotrebiteľka, a preto má predmetná úverová zmluva charakter spotrebiteľskej zmluvy podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka. S poukazom na túto skutočnosť súd opätovne posúdil rozhodcovský rozsudok

Na základe vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že rozhodcovská zmluva je neplatná. Právomoc rozhodcovského súdu, ktorý rozhodcovský rozsudok vydal, bola založená na absolútne neplatnom zmluvnom dojednaní a rozhodcovský rozsudok bol ako celok vydaný v rozpore so zákonom. Z obsahu predmetnej zmluvy a z dokazovania vykonaného výsluchom žalobkyne mal súd preukázané, že rozhodcovská zmluva nebola dojednaná individuálne. Dohoda zmluvných strán o právomoci rozhodcovského súdu nebola síce súčasťou všeobecných podmienok zmluvy o úvere a bola uzavretá v ten istý deň ako úverová zmluva na samostatnej listine, to však neodôvodňuje názor žalovaného, že bola individuálne dojednaná. Na prehlásenie takejto zmluvy ako individuálne dojednanej

totiž nestačí, aby bola vyhotovená na osobitnej listine (forma), ale aby bolo aj spotrebiteľovi umožnené, aby svojím rozhodnutím ovplyvnil uzatvorenie samotnej zmluvy (obsah), pričom mu zároveň musia byť poskytnuté jasné a zrozumiteľné informácie, čo znamená riešenie sporov v rozhodcovskom konaní, k čomu v tomto prípade nedošlo. Z výsluchu žalobkyne vyplynulo, že žalobkyni vôbec nebolo známe, akú zmluvu (zmluvy) s akým obsahom vlastne podpisuje, čím došlo zo strany žalovaného aj k zanedbaniu základnej odbornej starostlivosti.

Dojednanie zmluvných strán o právomoci rozhodcovského súdu by malo charakter individuálnej zmluvnej podmienky, ak by bolo zrejmé, že návrh na uzavretie takejto zmluvy bol dodávateľom (žalovaným) predložený spotrebiteľovi (žalobkyni) v takej podobe, aby bolo zreteľne jasné, že žalobkyňa mohla znenie zmluvy ovplyvniť, resp. niektoré zo zmluvných dojednaní vylúčiť. Ak by malo platiť, že všetky rozhodcovské zmluvy (doložky) dohodnuté so spotrebiteľom sú individuálne vyjednané len z dôvodu, že spotrebiteľ uviedol o jeden podpis na samostatnom liste papiera navyiac, úplne by sa strácal cieľ a zmysel súdnej kontroly formulárových podmienok, ktorých obsah spotrebiteľ nemôže nejako zmeniť.

Zmluva o úvere ako aj rozhodcovská zmluva mali formulárovú podobu s vopred predtlačenými článkami, obsahujúcimi napríklad aj určenie konkrétneho rozhodcovského súdu. V takomto prípade nemala žalobkyňa možnosť ovplyvniť znenie zmluvy, reálne mohla dané zmluvné podmienky iba prijať alebo odmietnuť. Rozhodcovská zmluva je prípustná len v tom prípade, keď spotrebiteľ bol informovaný o dôsledkoch jej uzavretia a bol mu poskytnutý dostatočný časový priestor na jej preštudovanie a následné rozhodnutie, či ju uzavrie. Spotrebiteľovi musí byť poskytnutá možnosť voľby, či prijme alebo neprijme predložený návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy, nikdy nie je povinný prijať návrh rozhodcovskej zmluvy. Navyše obsahovou formuláciou zmluvy bolo žalobkyni odňaté právo slobodnej voľby uplatnenia či bránenia svojho práva, spočívajúce či už vo výbere medzi rozhodcovským alebo všeobecným súdom, ale aj právo na slobodnú voľbu rozhodcovského súdu. Zmluvné dojednanie v takejto forme vytvára značnú nerovnováhu medzi právami a povinnosťami dodávateľa (žalovaného) a spotrebiteľa (žalobkyne).

Súd netvrdí, že rozhodcovská doložka (zmluva) je v spotrebiteľských sporoch vo všeobecnosti neprípustná. Aby však bola rozhodcovská zmluva platná, musí byť platne dojednaná z hľadiska ustanovení zákonov zameraných na ochranu spotrebiteľa. Pokiaľ však spotrebiteľ nemá možnosť ovplyvniť znenie zmluvy, nemožno viac hovoriť o individuálne dojednanej zmluve. K námietke žalovaného o nevýhradnosti rozhodcovskej zmluvy súd uvádza, že predmetná rozhodcovská zmluva síce umožňovala spotrebiteľovi obrátiť sa ako prvému na rozhodcovský alebo všeobecný súd, ale zo súdnej praxe vyplýva, že je to práve dodávateľ, ktorý ako prvý podáva návrh na začatie rozhodcovského konania. Teda ak by podľa tejto doložky začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa – žalovaného, spotrebiteľ by bol nútený podrobiť sa rozhodcovskému konaniu. Podľa názoru súdu rozhodcovská doložka, ktorá mala v predmetnom konaní založiť legitimitu pre exekučný titul, znemožňuje voľbu žalobcu ako spotrebiteľa dosiahnuť rozhodovanie sporu štátnym súdom, ak by v konaní vystupoval na strane žalovaného (tak, ako tomu bolo aj v predmetnom rozhodcovskom konaní). Už túto skutočnosť je potrebné považovať za neprijateľnú podmienku, a to v neprospech spotrebiteľa. Doložku nie je možné akceptovať, ak by vyžadovala od spotrebiteľa podrobiť sa rozhodcovskému konaniu. Teda ustanovenie § 53 ods. 4 písm. r/ OZ nie je len o možnosti výberu medzi štátnym a súkromným súdom, ale o dôsledkoch, či doložka nenúti spotrebiteľa podrobiť sa arbitráži. Je známe, že existuje len minimum prípadov, v ktorých by nejaký spotrebiteľ vyvolal konanie pred rozhodcom a pokiaľ sa tak predsa len stalo, ide s najväčšou pravdepodobnosťou o výnimočný prípad. Súd zastáva názor, že možnosť voľby pre spotrebiteľa je len iluzórna, pretože takmer s pravidelnosťou rozhodcovské žaloby podávajú dodávateľa, tak, ako tomu bolo aj v konkrétnom prípade. V takomto prípade potom spotrebiteľ – žalobkyňa na základe rozhodcovskej zmluvy v takom znení, v akom bola žalovaným predformulovaná, nemá inú možnosť, ako sa len podrobiť, na základe návrhu dodávateľa, iniciovanému rozhodcovskému konaniu. Takto formulovaná rozhodcovská zmluva je potom celkom zrejme najmä v prospech dodávateľa, ktorý už pri koncipovaní rozhodcovskej zmluvy (keďže táto nebola medzi účastníkmi zmluvy individuálne dojednaná, ale bola jednostranne dodávateľom „predformulovaná“, počítajúc s tým, že právne menej zdatný spotrebiteľ nebude môcť pri podpise zmluvy posúdiť dopad takto

sformulovanej rozhodcovskej doložky) ráta s tým, že v drvivej väčšine prípadov bude práve dodávateľ v pozícii žalobcu majúceho možnosť podať žalobu na rozhodcovský súd bez toho, aby uvedený postup mohol spotrebiteľ akokoľvek ovplyvniť. O doložku, ktorá vyžaduje, aby spotrebiteľ riešil spory výlučne v rozhodcovskom konaní, teda ide vždy aj vtedy, ak síce spotrebiteľ podľa nej má možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a štátnym súdom, ale ak by podľa tejto doložky začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa, spotrebiteľ by bol nútený nezvratne podrobiť sa rozhodcovskému konaniu. Právna veda na tento problém reaguje B. E.: „Z pohľadu spotrebiteľa je totiž rovnocenné, či riešenie jeho sporov prostredníctvom rozhodcovského konania mu „vnúti“ štandardná zmluvná klauzula, alebo dodávateľ svojím konaním. Spotrebiteľ má byť chránený pred oboma. Práve proti možnosti dodávateľa diktovať svoju vôľu v zmluvnom vzťahu bol vytvorený celý mechanizmus spotrebiteľsko-právnej ochrany pred štandardnými zmluvami.“ (In: Štandardné zmluvy, str. 214, Vydavateľ Aleš Čeněk, 2010).

Svoj názor o neprimeranej povahe predmetnej rozhodcovskej doložky súd opiera aj o stanovisko Súdneho dvora (ES) vo veci C-243/08 zo dňa 04.06.2009 Pannon GSM Zrt. proti Erzsébet Sustikné Győrfi bod 40, v ktorom Súdny dvor konštatuje, že vopred stanovená podmienka v zmluve uzatvorenej medzi spotrebiteľom a dodávateľom v zmysle smernice (93/13/ES), ktorá nebola individuálne dohodnutá a ktorá priznáva právomoc pre všetky spory vyplývajúce zo zmluvy súdu, v obvode ktorého sa nachádza sídlo predajcu alebo dodávateľa, spĺňa všetky podmienky, aby mohla byť z hľadiska smernice 93/13/EHS kvalifikovaná ako nekalá. V rozhodovanej veci teda už len to, že podmienka rozhodcovskej doložky bola vopred stanovená v zmluve žalovaným a nebola individuálne dohodnutá, je nekalá a tiež sídlo rozhodcovského súdu sa nachádza v sídle žalovaného. O nekalú rozhodcovskú doložku sa jedná aj z dôvodu neprijateľného miesta rozhodcovského konania, ktoré môže spotrebiteľa odradiť od uplatnenia svojich práv (rozsudok SDEÚ vo veci C 40/08 Asturcom Telecomunicaciones SL proti Dristina Rodriguez Nogueira). Žalobkyňa má bydlisko v Kysuckom Novom Meste a miesto rozhodcovského konania bolo v Bratislave, čo nespĺňalo požiadavku predvídateľnosti a dostupnosti rozhodcovského súdu. Na základe dodávateľom vopred stanoveného obsahu rozhodcovskej zmluvy rozhodoval rozhodcovský súd zvolený žalovaným, čo je súd, ktorý podľa vedomostí súdu rozhoduje úplne prevažnú väčšinu sporov žalovaného. Záver o značnej nevýhodnosti rozhodcovského konania pre žalobkyňu oproti konaniu pred všeobecným štátnym súdom súd okrem toho opiera aj o skutočnosť, že pre realizáciu práv spotrebiteľa je výhodnejšie konanie pred všeobecným súdom, kde je mu priznané oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, konanie je dvojinštančné, je možných viacero opravných a mimoriadnych opravných prostriedkov a v prípade porušenia práv je možné sa domáhať ochrany aj ústavnou sťažnosťou. Navyac konanie je vedené podľa procesných predpisov stanovených zákonom, ktoré sú každému známe, o ktorých súd spotrebiteľa bez náležitého zastúpenia či právnického vzdelania poučuje, naproti tomu konanie pred rozhodcom je vedené podľa interných predpisov rozhodcovského súdu, ktoré ani nemusia byť spotrebiteľovi známe.

Súd s poukazom na vyššie uvedené skutočnosti je toho názoru, že rozhodcovská zmluva zo dňa 11.01.2013 je v rozpore so znením § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka, čo má za následok jej absolútnu neplatnosť. Keďže rozhodcovská zmluva je ako neprijateľná zmluvná podmienka neplatná, rozhodcovské konanie nemalo prebehnúť a nemal byť vydaný ani rozhodcovský rozsudok, čo je samo o sebe dôvodom na jeho zrušenie bez ďalšieho skúmania prípadných iných namietaných dôvodov. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov tak súd napadnutý rozhodcovský rozsudok zrušil podľa ust. § 45 ods.1 písm. e/ zákona č. 335/2014 Z.z., teda z dôvodu neplatnosti rozhodcovskej doložky ako neprijateľnej zmluvnej podmienky.

Súd o náhrade trov konania rozhodol podľa nasledovných zákonných ustanovení:

Podľa ust. § 255 ods. 1 a 2 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

Podľa ust. § 262 ods. 1 a 2 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie

po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa zásady úspešnosti, v súlade s § 255 ods. 1 CSP a priznal žalobkyňi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

O výške náhrady trov konania rozhodne po právoplatnosti rozsudku vyšší súdny úradník samostatným uznesením podľa § 262 ods. 2 CSP.

Poučenie:

2 4Csr/1/2018

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní na Okresný súd Žilina.

Odvolanie možno podať písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe.

Odvolanie podané v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva.

Odvolanie podané v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.

Podľa ustanovenia § 363 CSP v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 CSP, teda ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis, spisová značka konania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa ustanovenia § 364 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa ustanovenia § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa ustanovenia § 365 ods. 2 CSP odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa ustanovenia § 365 ods. 3 CSP odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa ustanovenia § 366 CSP prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,

- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov); ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, pri ktorom vznikla poplatková povinnosť zaplatiť súdne poplatky, trovy trestného konania, pokuty, svedočné, znalečné a iné náklady súdneho konania, ktoré vznikli štátu, vedie sa výkon rozhodnutia z úradnej moci (zákon č. 65/2001 Z.z. o správe a vymáhaní súdnych pohľadávok v znení neskorších predpisov).